

# Romano hangos

10, Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

ROČNÍK 12 • ČÍSLO 1 • VYŠLO 28. ÚNORA 2010

## zprávy

**DRÁŽĎANY** – Smutné, už 65. výročí zničení Drážďan, si vybrali jako záminku pro tzv. smuteční pochod neonacisté. Chtěli „uctít“ oběti bombardování spojenců z 24. února 1945. Asi 6 400 neonacistů z Německa (i Česka) se shromáždilo u nádraží s úmyslem projít městem. Tisíce demonstrantů, mezi nimi ministr Michael Kocáb, za asistence více než 8 000 policistů, pochodu zabránilo.

**NOVÝ BOR** – Spor o zdejší pomník po válce popraveným Němcům rozděluje město i zastupitelstvo, napsal deník Frankfurter Allgemeine Zeitung. Českoslovenští vojáci masakr uskutečnili prý proto, že při domovních prohlídkách našli zbraně. Ukázalo se, že tou jedinou zbraní u jedné z obětí byl památní bajeonet ještě z doby prusko-rakouské války z roku 1866. Pomník stojí od roku 2006, nyní některé hlasy žádají jeho zrušení.

**TORONTO** – V roce 2009 požádalo o azyl v Kanadě 2 202 Romů z Česka, dostalo ho jen 220 lidí. Ještě roku 2008 získalo v Kanadě azyl 43 % žadatelů. Po obnovení vízové povinnosti loni v létě příliv Romů z Česka ustal. Vzrostl však počet žádostí od maďarských Romů ze 72 v roce 2008 na 2 434 loni.

**PRAHA** – Agentura pro sociální začleňování Romů přijala dalších 10 měst do programu vzájemné spolupráce a řekla tak současně, kde se Romům daří nejhůře. Jde o Havířov, Chomutov, Jirkov, Kutnou Horu, Obrnice, Bruntál, Toužim, Trmice, Jáchymov a Bilinu.  
(www.romea.cz, kh)

## Připravují se na vysokou školu, ovšem na diskotéku je v pražských klubech nepustili



**PRAHA** – Druhý únorový víkend pořádalo Slovo 21 každoroční setkání romských studentů, kteří chtějí studovat na vysoké škole. Přijelo 22 studentů či absolventů středních škol, především z Brna, Pardubic a Prahy.

V průběhu víkendu prošli sérií testů určujících jejich studijní a osobnostní předpoklady. Víkend nabitý zážitky jen krátkodobě narušil fakt, že skupinu mladých Romů nechtěli v sobotu večer pustit do pražských tanečních klubů s výmluvou na VIP vstup, nevhodný oděv či nutnost vlastnit klubovou kartu. Podobné argumenty majitelů diskoték a klubů Romové slyšají i v Brně, kde jsou nakonec odkázáni jen na pár „otevřených“ podniků.

Fakt, že se i v oblasti zábavy a kultury v 21. století hledí na rasovou příslušnost, zavání oddělenými kiny pro černé a bílé ve Spojených státech v atmosféře bouřli-

vých padesátých a šedesátých let a další rasově poznamenané etapy lidských dějin. Je pochopitelné, že majitel podniku si může beztravně vybírat svou klientelu, tak jako si vybíráme lidi, které si zveme domů na návštěvu.

Trhá ovšem srdce, když se mám dívat do smutných očí mladých lidí, kteří se o víkendu touží bavit jako ostatní. Vymydlení, navonění a krásná část večera strávili obcházením podniků a modlením se za tolerantního vyhazovače. A to jen kvůli barvě pleti a těm, kteří snad možná někdy v daném podniku udělali ostudu.

Naštěstí jsme to po prvotním zklamání nevzdali, toho „správného“ vyhazovače objevili a zasloužený tanec si pořádně užili.

**Text a foto:**  
Kateřina Švidrnochová  
Středoškolská učitelka  
a pracovnice sdružení Slovo 21.



## z obsahu

### Něco více k Romanice

Veronika Kačová o romské slovenské kapele

strana 2

### Hangos vychází, ale...

K. Holomek o perspektivě novin

strana 3

### Očekávání v novém roce

Valí se toho na nás celkem dost

strana 4, 5

### Zemřel Václav Kotlár

Osobnost očima Markuse Papeho

strana 5

### Pomáhat, nebo ne?

Laila Žigová o bezdomovcích

strana 6

## Klára Laurenčíková: Přeseknout už ten začarovaný kruh



*Klára Laurenčíková vystudovala v Praze speciální pedagogiku – etopedii. Pracovala v Jedličkově ústavu, pak v Charitě, do roku 2007 působila na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Nyní působí jako náměstkyně ministryně školství, kde má na starosti začleňování znevýhodněných skupin obyvatelstva.*

**Vzdělání bývá často zmiňováno jako klíč k integraci Romů, co o tom soudíte?**

Hraje zásadní roli, ale není jediným nástrojem integrace. Veřejná politika musí být v oblasti romské integrace koordinovaná nejen na státní, ale především na krajské a místní úrovni. V celém tom provázaném systému pak vzdělání hraje jednu z nejdůležitějších rolí, protože má

zásadní vliv na životní dráhu každého z nás.

**Zmínila jste spolupráci s komunální úrovní. Proč je tak důležitá?**

Pokud koncipujete státní politiku, musíte zachovat jistou míru obecnosti, tak aby byla aplikovatelná na celém území republiky. Lze to chápat jako obecný rámec, mantinely, ve kterých se mají jednotliví aktéři pohybovat. Konkrétní problémy konkrétních lidí však řeší obec. Protože každá obec je jiná, jsou i nástroje řešení rozličné.

**Navíc obec je zřizovatelem školy, že?**

Přesně tak! Proto jsou pro nás obce důležitým partnerem při vzdělávání romských žáků. Osvícené obce

již dobře vědí, že je nutná komplexní strategie romské integrace, přičemž její nedílnou částí musí být inkluzivní vzdělávání – tedy politika začleňování.

**Mluvíte o inkluzivním vzdělávání, mohla byste nám tedy říct, jak vypadá taková inkluzivní škola?**

Ta vytváří takové podmínky, aby se všechny děti, ač se se svými schopnostmi značně liší, vzdělávaly optimálně podle svých potřeb a přitom zůstaly ve společné sociální skupině. Smyslem inkluzivní školy je bourat sociální bariéry a dopřát všem žákům vzdělání, které naplní jejich individuální potřeby. Jenže škola jako instituce může řešit vzdělávání, ale nemá například nástroje na účinné řešení sociálních problé-

mů. To je rovněž důležité, protože je-li špatná sociální situace rodiny, projevuje se to v lepším případě na školních výsledcích žáků, v horším případě na samotné docházce. A neúspěch ve vzdělávacím systému vede k reprodukci sociálního vyloučení a následného prohlubování chudoby. Tenhle začarovaný kruh je nutné jednou přeseknout.

**Jak na to?**

Musíme se poučit ze zkušeností ze zahraničí a vyvarovat se chyb, které byly ve vzdělávacím systému doposud. Například řada opatření u nás úplně chyběla a ta, která existovala, nebyla propojena v logický celek. Věřím, že nově vytvořený Akční plán realizace koncepce včasné

*Pokračování na str. 6*

## zaznamenali jsme

**PRAHA, BRUSEL** – Česká vláda se ohrazuje vůči označení EU, že Romové v Česku jsou nejdiskriminovanější skupinou Unie. Ministr Kocáb oponuje: „V Česku žije hodně romských intelektuálů, kteří umějí diskriminaci rozeznat a popsat a referovat o ní v zahraničí. Vláda se problémem pokouší řešit otevřeně a transparentně.“

**BUDAPEŠŤ** – Životy dvou Romů a deset raněných si vyžádala hromadná bitka v obci Hangács na severovýchodě Maďarska: 15 útočníků vtrhlo v noci počátkem února do domu romské rodiny a začali ji bít. Policie vyločila rasový motiv útoku. Pachatelé však byli zadrženi.

**PRAHA** – Lukáš Vojtř (21) a Lukáš Příbyl (26) půjdou na rok do vězení. Rozhodl o tom Obvodní soud pro Prahu 1. Loni v květnu napadli muže, který je před pražským hlavním nádražím napomenul, když uráželi lidi s odlišnou barvou pleti.

**OSTRAVA** – Policie ukončila vyšetřování žhářského útoku ve Vítkově. Čtyři obžalovaní pravíci extremisté jsou ve vazbě. Soud pravděpodobně začne v květnu. Obžalovaným hrozí 12 až 15 let, možná i trest výjimečný.

**BRNO** – Ústavní soud nařídil znovu u soudu projednat případ Františka Kroščen. Ten se cítil diskriminován baseballovou pálkou s nápisem Na cikány, která visela na zdi hospody. Zamítavé rozsudky soudů nižších instancí byly nedostatečně zdůvodněny.

**BRNO** – Ve čtvrtek 18. února Nejvyšší správní soud rozpustil Dělnickou stranu. Konstatoval na základě prokazování důvodů, uvedených v žalobě ministerstva vnitra zastupovaného Tomášem Sokolem, že program DS směřuje k omezování základních práv a svobod a navazuje na německý nacionální socialismus. Svůj DS nejspíš půjde do voleb pod jiným názvem.

**OSTRAVA** – V pondělí 15. února nastoupila už třiletá Natálka znovu do nemocnice. Lékaři jí mají napravovat pohyblivost prstů na obou rukou. Není vyloučeno, že přijde o malíček na levé ruce, přišla už o dva prsty na pravé ruce. Tím, jak Natálka roste, napíná se jí i kůže a znemožňuje jí pohyb.

**BUKUREŠŤ** – „Někteří Romové se rodí jako kriminálníci,“ prohlásil rumunský ministr zahraničí Teodor Baconschim při jednání se státním tajemníkem Pierrem Lelouchem, tajemníkem francouzského ministerstva zahraničí. Probíral s ním migraci rumunských Romů do Francie. Tím nabídl nacistické biologické vysvětlení problému, uvedly lidskoprávní rumunské organizace. V Rumunsku se k Romům hlásí 530 000 lidí, ve skutečnosti je jich však 2,5 milionu. Z toho do Francie loni emigrovalo 20 000.

**BRNO** – V Muzeu romské kultury proběhne 8. března ve 14.00 pietní shromáždění k připomínce prvního hromadného transportu brněnských Romů do koncentračního tábora v Osvětimi, který z Brna odjel 7. března 1943.

**OSTRAVA** – Jedna z ostravských ZŠ byla zrušena, protože se nevyplácí její provoz, ačkoliv vzdělává děti, jejichž zázemí není dobré. Jedná se o školu praktickou a rodinnou, má 130 žáků. Za školu bojuje ministerstvo školství a ombudsman. Funkci starostky v této části Ostravy stále vykonává Liana Janáčková, i když je současně senátorkou. Při bouřlivé debatě za přítomnosti náměstkyně ministryně školství Kláry Laurenčíkové, žádající starostku o přehodnocení stanoviska, prohlásila Janáčková nezájímavě, že je již rozhodnuto. Učitelé i rodiče odcházeli ze zastupitelstva zklamáni.

**BRNO** – Během pár let se může osazenstvo některých základních škol změnit zcela v romskou školu. Tak jako v případě ZŠ Křenová, která má nyní 90 % romských žáků. Jak přicházejí a hlásí se do školy romské děti, rodiče českých dětí přemísťují své potomky jinam. Tak vznikají čím dál víc čistě české a čistě romské školy. (www.romea.cz, kh)

## Portréty a příběhy



**BRNO** – Ke dni lidských práv, 10. prosince 2009, se v Muzeu romské kultury uskutečnil workshop pro děti. Ty si prohlédly fotografie výstavy Pamárisa, a pak byly vyfotografovány. Každý měl portrét, k němuž potom napsal příběh o sobě. Text a foto: MRK, Lenka Grossmannová

## S Čercheňou v jednom městě



**BRNO** – Žijeme v jednom městě – tak nazvali organizátoři koncert národnostních menšin, žijících v jihomoravské metropoli. Uskutečnil se v divadle Reduta desátého pro-

since. Za romskou menšinu a zároveň jako zástupce Muzea romské kultury zde vystoupil taneční soubor Čercheňa. Vynikla zde především Renata Čonková. Předved-



la smuteční pohřební tanec za doprovodu hudby z muzikálu Cikáni jdou do nebe.

Text a foto: MRK, Lenka Grossmannová

## Dětský muzejní klub na anglickém výletě v okolí Brna

**BRNO** – „Anglický výlet“ 19. prosince měl motivovat děti pro individuální hodiny angličtiny. Kromě drobných odměn, které dostávaly během tříměsíčního kurzu angličtiny, byl pro nejpilnější děti připraven anglický výlet do Habrůvky, kde bydlí lektorka Barbora Charvátová. Po asi dvoukilometrovém putování ze Křtin do Habrůvky jsme zakotvili v místní škole, kde jsme s dětmi hráli hry na téma anglické Vánoce, v restauraci jsme si pak dali „Christmas pudding“. Ve Křtinách jsme si prohlédli Santiniho kostel a betlém. Lektori mluvili na účastníky takřka výhradně anglicky a díky situačnímu učení děti chápaly obsah sdělení.



Text a foto: MRK, Marie Palacká

## Romanika, to je Ika Krajcová

Divokost, temperament a emoce – to vše v sobě skrývá slovenské hudební uskupení Romanika. Duši Romaniky tvoří romská zpěvačka, autorka a kytaristka Ika Krajcová, a nenápadný kontrabasista Roman Kraic. Autorkou textů je básnička Eva Luka.

Ika Krajcová působila v osmdesátých letech v Trnavském bluesovém cechu (TBC). Později spolupracovala s Idou Kellarovou, dva roky zpívala v jejím ženském sboru Apsora. Sama poté založila skupinu Romanika.

V její tvorbě je zjevně patrné okouzlení světem a mytologií romské kultury. Jasně se přeneslo i do jejího dosud posledního projektu – cyklu zhudebněných básní Evy Luky. Ba-



lady vznikly z úzké spolupráce obou autorek a představují metaforický, poeticko-mystický pohled do ženského světa. I když není Ika v ČR příliš

známá, čeští hudební experti už oni ví. Já jsem měla tu čest se s ní osobně potkat na jejím koncertě v Novém Jičíně, kde zahrála a zazpívala písně nejen ve svém rodném jazyce. Velmi mě zaujala. Její hudba měla něco v sobě, vzbudila ve mně vzpomínky na hrad Svojanov, kde jsme společně s lidmi různých národností zpívali naše romské písně.

Ika Krajcová a její hudba je velmi jemná, průrazná, ale i divoká a čistá jako voda. Ika zpívala o životě, nešťastné lásce, o štěstí. Poslední píseň věnovala své matce. Musím říct, že píseň, kterou zazpívala, mě oslovila natolik, že jsem měla slzy na krajíčku. Byla totiž zpívána v romském jazyce. Veronika Kačová

Dzivost, temperamentos the o emoce, kada savoro ehin andre slovensko bašavibengero jekhetañiben, savo pes vičinel Romanika. E vodi andre Romanika ehin romañi giľavibengeri džuvľi, autorka, so tiž bašavel pre gitara, e Ika Krajcová, the počoraluno kontrabasista, o Roman Kraic. Autorka, so pisinel o lava, hiñi literarnes upre vazdľi poetka Eva Luka. E Ika Krajcová ehas andro 80. berša dženo andro TBC (trnavsko bluesovo cech), paľis kerlas buti la Idaha Kellarovoha, giľavelas duj berša andre lakro giľavibengero suboris Apsora, paľis korkori kerďas avri e skupina Romanika.

Andre lakre giľa ehin lačhes thode očarimen le svetoske the mytologia

andre romañi kultura the paľis pes thoďa andre lakro posledno projektos – cyklus ko bašavibengere giľutñi la poetkake Eva Luka. O balady pes ačhile andre buti duje autorenge the sikhaven metaforicko-poeticko-mysticko dikhiben andre džuvľikano svetos. He te nane e Ika Krajcová andre Čechiko but prindžaruťni, o gadžikane, bašavibengere experta pal late imar džanen.

Man ehas koda bachtñipen, pes laha te prindžarel pre lakro koncertos andro Nový Jičín, kaj bašavelas the giľavelas o giľa na ča peskera laveha. E Ika Krajcová mange siges peľa andro jilo. Andre lakro bašaviben ehas vareso, so mange andre godži thoďas o leperiben pro bur-

kos ko Svojanov, kaj savore dženenca, khatar pherdo naroda, giľavahas amare romane giľa. E Ika Krajcová the lakro bašaviben ehin but loko, průrazno, aľe the dživo the žužo sar o pañi. Pre lakro korkoro giľaviben, so hino pherdo, zoralo andre zvukovo farba, tumen mindar dochudela andre godži, savi ehas thoďi andro savore giľa.

E Ika Krajcová giľavelas pal o dživipen, pal o nabachtalo kami-ben, pal o bachtñipen. Posledno giľi giľadžas peskra dake, the mušnav te phenel, hoj koľa giľi mange kavka peľa andro jilo, hoj pes mange kamelas te rovel. Ehas giľadi romanes.

Veronika Kačová

## Den památky obětí holocaustu

PRAHA – 27. leden se už tradičně stal mezinárodním dnem obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti. Federace židovských obcí pořádá v tento den, již také tradičně, slavnostní shromáždění v Senátu Parlamentu ČR.

Letos toto shromáždění poctil svou návštěvou a následným projevem i premiér Jan Fischer. Dal-

šími řečníky byli předseda Senátu Přemysl Sobotka a bývalý vězeň koncentračního tábora Auschwitz-Birkenau Felix Kolmer.

Federace židovských obcí při této slavnostní příležitosti zve k účasti i zástupce Romů, kteří podstoupili stejnou úhonu a trpěli spolu s Židy na základě zvrhnutých rasistických zákonů třetí říše

v koncentračních táborech. I tentokrát se dostalo cti našemu redaktorovi Karlu Holomkovi, který byl vybrán, aby v zastoupení takto postižených Romů mohl přednést v Senátu projev.

Několika podrobnějšími texty se k této slavnostní příležitosti vrátíme. Znění všech projevů a foto najdete na: [www.fzo.cz/akt3.do](http://www.fzo.cz/akt3.do) (kh)

## Zasedání monitorovacího výboru Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách vybralo deset obcí

PRAHA – Dne 10. února proběhlo jednání monitorovacího výboru Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Ten určil nové lokality agentury, ve kterých bude zahájena činnost k 1. březnu 2010.

Po jedenáctihodinovém maratonu, při kterém zástupci 20 pozvaných obcí prezentovali své představy o řešení situace vyloučených romských lokalit, bylo vybráno 10 obcí. Z toho obcí ve velikosti do 20 000 obyvatel, a to Obrnice, Bruntál, Toužim, Trmice, Jáchymov a Bílina. A další čtyři obce s počtem obyvatel nad 20 000, což jsou: Havířov, Kutná Hora, Jirkov a Chomutov.

Náš zástupce v monitorovacím výboru zejména ocenil přítomnost zástupců města Chomutova v čele s primátorkou Řápkovou, která proslula tvrdými zásahy vůči neplatícím nájmům. Nemohlo být pochyby, že se nyní věrohodně uchází o spolupráci s agenturou. Troufáme si věřit, že by mohlo jít o znamení lepších časů pro všechny občany Chomutova. Důležitým hodnotícím hlediskem bylo zkoumání politické vůle zástupců obce ke spolupráci s agenturou.

Pro úplnost poznamenáváme, že s ní spolupracuje už dalších 13, většinou velkých obcí. Jistá spolupráce je přislíbena i obcím, kte-

ré v tomto výběru neuspěly. Jde o Příbram, Vsetín, Mladou Boleslav, Kolín, Nový Bydžov, Duchcov, Jaroměř, Rychnov nad Kněžnou, Kadaň a Ústí nad Orlicí.

Monitorovací výbor byl dále seznámen se změnami ve statutu Rady vlády pro záležitosti romské komunity. Součástí této Rady se nově stává i agentura a funkci monitorovacího výboru bude nadále plnit již jen tato Rada. Současný monitorovací výbor tedy v této podobě končí svoji funkci. Jeho členové změny vzali na vědomí po krátké diskusi, v níž se projeví i názory, odporující tomuto rozhodnutí.

Karel Holomek

## Vláda vykoupila Žalov

HODONÍN U KUNŠTÁTU – Těsně před Silvestrem minulého roku vláda vykoupila rekreační středisko Žalov, kde byl koncentrační tábor určený pro moravské Romy.

Tím je potvrzeno, že zde vznikne dokumentační a vzdělávací středisko romského holocaustu. Muzeum romské kultury v Brně, které od

počátku své existence shromažďuje veškeré dokumenty a vzpomínky pamětníků na období druhé světové války, bude pověřeno zřízením a vedením expozice.

Změn se v budoucnu dočká i druhý, známější romský koncentrační tábor v Letech u Písku, byt diskutovaný vepřín tam prozatím zůstane. (kh)

## Znovu o Barkocim

BRNO – Nejvyšší soud začíná posuzovat věc bývalého policisty Martina Barkociho, potrestaného třemi roky vězení za údajné zneužití pravomoci veřejného činitele a vydírání. Případ se stal v prosinci 2007 v Ostrově na Karlovarsku. Barkoci od začátku prohlašoval, že je nevinný. Ministryně spravedlnosti Kovářová podala stížnost pro porušení zákona a přerušila Barkocimu trest. (kh)

## Sladěný sbor a mrštná těla



LIBEREC – Někteří rodiče jako by nevědí, že mají děti. Tyto děti nemají zjevné problémy se školní docházkou, nevyžadují pomoc rodičů při zvládnání učiva a příliš nevyčnívají z běžného standardu.

Problémy ale pociťují ti zákonní zástupci, jejichž děti neinklinují ke konkrétním činnostem a čas stráve-

ný ve škole považují spíše za nutné zlo. O to větší potěšení přináší vystoupení těchto ratolestí, jejichž spokojený výraz ve tvářích svědčí konečně o zaujetí pro věc.

Nezisková organizace Romský život v Libereckém kraji se snaží rozvíjet potenciál výše zmíněné cílové skupiny, která nachází podpo-

ru u Fondu pro podporu a rozvoj vzdělávání statutárního města Liberec nebo Nadace škola hrou. Výsledky této práce ocenili návštěvníci předvánočního jarmarku v prostorách liberecké speciální školy v Orlicích, v polském Mirsku nebo seniorech v Zborově v Praze.

Text a foto: Denisa Zarchová

## komentář

# Co nás čeká a nemine...

KAREL HOLOMEK

Vážení, milí – a taky věrní čtenáři Romano hangos! Opět se po malé odmlce hlásíme s radostnou zvěstí, že v roce 2010 budeme vycházet, byť přece jen s omezeními, ke kterým jsme nuceni maximálně skromným přístupem. Tento přístup není zaviněn krizí, jak by se mohlo zdát a pohodlně říct. Peněz je dost, když sledujeme, jak je naši poslanci některých známých stran dokáží spanile rozhazovat. Hlavně proto, že z jejich kapes to není!



Avšak přístup donátorů je každý rok stále tvrdší a přísnější při stanovování podmínek vydávání. Některé kroky vydavatelství, ať už výrobního a distribučního charakteru či osobních výdajů, jsou donátorem omezeny na 70% podpory. Zbytek musí vydavatelství zajistit z jiných zdrojů než státních. Tyto peníze mohou být zajištěny jen z vašich příspěvků, darů nebo nestátních nadačních fondů; a musí jít do statisíců. Pokud je neseženeme, což je téměř nemožné v míře, jaká je požadována, musíme vydávání omezovat, abychom dostali všem pravidlům donátory stanoveným. Vidíte tedy, jak důležitá je každá podpora z vaší strany.

Nyní k tomu, co jsme zameškali během ledna a poloviny února, a k čemu se hodláme ještě na našich stránkách vrátit. Jsou dvě události, které stojí za zmínku: 27. leden se již stal dnem památky obětí holocaustu a ochrany lidských práv. A 11. února jednal monitorovací výbor Agentury pro sociální začleňování v romských komunitách pod předsednictvím ministra Michaela Kocába. Zasedal s jedním cílem: Vybrat asi z 20 uchazečů 10 měst, která budou začleněna do bezprostřední spolupráce s agenturou při eliminaci vyloučených romských lokalit. O těchto dvou událostech uvnitř RH podrobněji.

A ještě jedna dobrá zpráva na konec. Několik dnů před Silvestrem přece jen vláda splnila aspoň částečně svůj závazek a vykoupila rekreační středisko Hodonín u Kunštátu. Tím dala jasně najevo, že zde, v místě koncentračního tábora pro moravské Romy před odsunem do Osvětimi, přece jen vznikne informační a školící středisko romského holocaustu. O tom více rovněž v tomto čísle RH.

Vážení a milí, příjemné čtení ve víře, že vše se v dobré obrátí.

## co na to naše právnička?

Můžete rozvést, kdo a jak nařizuje a provádí exekuce?

V posledním prosincovém čísle novin jsme se v právním sloupku pokusili přiblížit problematiku exekucí a exekučního řízení. Protože se jedná o téma složité, bylo nutné výklad rozdělit do několika menších částí, které vychází v těchto novinách na dané téma již počtvrté. Naposledy jsme dospěli v popisu exekučního řízení k usnesení o nařízení exekuce. Nyní se budeme zabývat dalším postupem exekuce, tak jak je upraven v ustanovení § 44a exekučního řádu.



Dalším závažným důsledkem usnesení o nařízení exekuce je skutečnost, že povinný je nadále značně omezen v právu nakládat se svým osobním majetkem a majetkem ve společném jmění manželů. Smí s ním nakládat jen v běžné obchodní a provozní činnosti k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, vůči kterým má vyživovací povinnost. Je oprávněn z majetku krýt náklady na udržení a správu majetku.

Právní úkon, kterým povinný výše uvedené omezení porušil, neplatí. Tento úkon se však považuje za platný, pokud se neplatnosti nedovolá exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel. Účinky neplatnosti nedovoleného nakládání majetkem tak nastávají pouze tehdy, pokud oprávněné osoby, zde především exekutor nebo věřitel, se neplatnosti dovolají písemným úkonem. V takovém případě nastává neplatnost postiženého úkonu zpětně, a to od účinnosti právního úkonu postiženého uplatněním neplatnosti. Exekuční řád neuvádí příklady nedovoleného nakládání majetkem, ale ze situace plyne, že se bude jednat nepochybně o prodej, darování, ale i o pouhé odklizení majetku mimo dosah exekutora. Nelze přehlédnout, že by mohl mít své právní důsledky, když ve svých důsledcích povede ke zmenšení majetkové podstaty, která má být exekucí postižena.

Na tomto místě je vhodné zjistit, jak vybočení z omezeného práva nakládat svým majetkem posuzuje trestní zákon. Trestněprávní úprava úzce navazuje na exekuční řád v tom směru, že jak zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon (platný do 31. 12. 2009), tak nový trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb., postihuje jednání, které poškozují nebo znevýhodňuje věřitele. Starý trestní zákon tak činil v § 256, kde postihoval různé formy poškozování věřitele, které by jen částečně zmařily uspokojení věřitele, a v § 256a, který postihoval zvýhodnění některého věřitele na úkor jiného, jehož pohledávka měla být uspokojena dříve. V novém trestním zákoně je trestný čin poškozování věřitele obsažen v § 222 a znevýhodnění věřitele v ustanovení § 223 trestního zákona. Obě skutkové podstaty jsou oproti dřívější úpravě rozvinuty, aby lépe vyhovely současným poměrům, a lze konstatovat, že stanoví i přísnější tresty. **JUDr. Ludmila Krátká**

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: [ludmila.kratka@seznam.cz](mailto:ludmila.kratka@seznam.cz), tel.: 731 479 587).

Finanční krize prý letos ještě neskončí, po volbách se změní parlament, vláda i zastupitelstva obcí. Ptáme se proto:

## Co očekáváte od roku 2010?

**Štefan Tišer**

*Předseda Sdružení Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje (www.srnm.cz).*

Věříme, že rok 2010 bude úspěšnější než ten loňský jak pro jednotlivce, tak pro organizace zejména ve finančních otázkách. Rádi bychom už v reálu začali dávat dohromady to, co jsme si dlouhodobě naplánovali. Jde nám o vytvoření kvalitního romského centra v Plzni, abychom mohli rozvíjet romské tradice, zvyšovat vzdělání našich potomků a integrovat je, bez diskriminace žít v harmonii s majoritní společností, abychom mohli být právem na svůj národ hrdí. Zdravím všechny Romy a přeji jim, aby pocítili zlepšení. Bach he sastipen savorengenge romenge pařikerel.



**Ivan Kandráč**

*Hudebník skupiny Imperio (www.imperio.estranky.cz), choreograf taneční školy Atlas Přerov a terénní pracovník sdružení Člověk v tísni.*

Každý člověk je unikátní bytost, jsme všichni lidé. Očekávám jednání jako člověk s člověkem a bez konstrukcí jakéhokoliv druhu. Jak jednoduché je učinit rozdíl, rozdělování je cesta do nicoty.



**Štefan Vavrek**

*Zakladatel sdružení Amaro Foro Olomouc.*

Očekávám, že se změní přístup majoritní společnosti k romské tematice. Zvláště pak rasisticky zaměřené lidi vyzývám, aby se nad sebou zamysleli. Nerad bych, aby se tento rok opakoval Vítkov. Přeji všem romským organizacím, aby vyvinuly ještě větší úsilí pro lepší budoucnost našich dětí.



**Jan Mišurec**

*Mluvěč společnosti TUV SÚD (www.tuv-sud.cz).*

Určitě věřím v lepší rok než byl ten minulý. Možná jsem idealista. Ale doufám, že tento rok přinese víc pracovních míst těm, kteří práci potřebují, že se zlepší nálada ve společnosti a budeme k sobě navzájem víc slušní a vnitřní. Věřím v probuzení zákonodárců, kteří nebudou shovívaví k útokům na Romy, seniory a lidi s handicapem. Všem čtenářům přeji, aby se měli dobře, byli zdraví a spokojení a nenechali se zvíkat hlupáky.



**Lucie Šarrii Oračková**

*Studentka SOŠ managementu a práva v Brně.*

Od roku 2010 očekávám hlavně zlepšení životní úrovně cikánské menšiny, prostě abychom se měli lépe a nikdo z vymaštěných holých hlav nás nenapadal. Modlím se taky za malou Natálku z Vítkova, aby se zlepšil její zdravotní stav. Dál doufám, že naše mládež konečně dostane rozum a začne se víc zajímat o školu, aby na světě přibývalo vzdělaných lidí. Co se týče osobních věcí, jde mi hlavně o zdraví mé rodiny. Penízky přijdou později, nejdůležitější je to zdraví, hlavně když vezmeme v úvahu podmínky, ve kterých dnes žijeme...



**Eva Dobšíková**

*Bývalá učitelka romských dětí.*

Myslím, že po volbách bude ještě hůř pro prosté, málo majetné a nezaměstnané lidi. A to se týká také, ba zejména, Romů. Z celého srdce bych Romům přála dostatek pracovních příležitostí. V tom jim pomůže jen vláda se sociálním zaměřením, levicová, ale bojím se, že ani ta věci rychle a uspokojivě nevyřeší.



**Jan Horváth-Döme**

*Básník, publicista, žije v Janově.*

So užarav – co čekám od Nového roku – neve beršestar? Nič, sar mange lačharava o hadžos, avka sovava! Nic, jak si ustelu, tak si i lehnu! Všem – savore lače manušenge mangav the mange le Devlestar buter sastipenoro – dobrým lidem přeji Boží požehnání a zdravíčko!



**Veronika Kačová**

*Vedoucí souboru Cikne čhave, Nový Jičín (www.ciknechave.estranky.cz).*

Nemůžu odpovědět konkrétně co, ale přála bych si, aby se lidi měli víc rádi a vážili si jeden druhého. Aby bylo mezi nimi více tolerance, upřímnosti a pravdy.



**Erazim Kohák**

*Filozof, publicista, Praha.*

Kdybych měl odpovědět prozaicky, řekl bych, že si přeju, aby Muzeum romské kultury otevřelo pobočku v Praze. Jenže to by vyžadovalo, aby někdo naklonoval paní Horváthovou a také rozpočet muzea. Tak raději odpovím básnický. Když putujete životem tak dlouho jako Romové – a ostatně i jen tak dlouho, jako já – naučíte se raději neočekávat. Pak to, co se stane nedobrého, nepřinese zklamání – a co se stane dobrého, bude příjemné překvapení. Jsou věci, které bych si přál: třeba aby se naše většinová společnost přestala bát odlišnosti a naučila se z ní radovat. Ač to by ostatně nebylo tak špatné přání ani pro společnost menšinové.

Tak místo přání ocituji verš anglického básníka G. M. Hopkinse „Bud' Bohu sláva za vše kropenaté!“ a budu si přát louku pestře posetou polním kvítím.



## Uchovávat Lety v trvalé památce

Pietní území cikánského tábora v Letech, spadající do správy Památníku Lidice, prochází rekonstrukcí. S jejími prvními výsledky se seznámí účastníci pietní vzpomínky, která se bude konat v Letech 13. května 2010.

Spolupracuji jako spisovatel s Památníkem Lidice a měl jsem čest napsat texty k naučné stezce, která v Letech vznikne. A tak bych si přál (očekávat to bohužel zatím nepovažuji za reálné), aby se zmírnily, ne-li už opadly, hlasy „bílých“ spoluobčanů, které s rozhořčením hovoří o rekonstrukci jako o nesmyslné akci, o zbytečně vyhozených penězích, o čísi snaze zviditelnit se, do-

konce o tom, že by bylo lepší nechat zmíněný prostor zarůst a jít, jak se říká, od toho.

Moc bych si přál, aby česká veřejnost přestala nahlížet pietní území v Letech v jakýchkoli jiných souvislostech než v té jediné, která má opodstatnění.

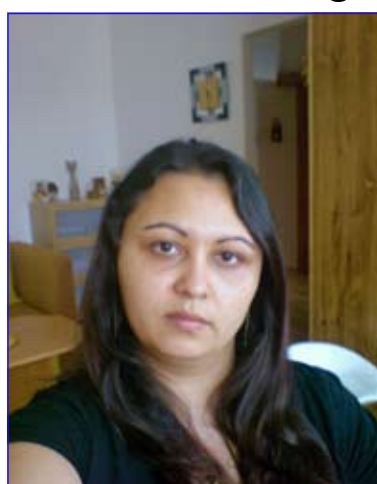
Je to místo obrovského lidského utrpení, kde následkem krutého zacházení zahynulo více než tři stovky lidí, z toho asi dvěstěpadesát dětí, a odkud „bílí páni tvorstva“ poslali 540 lidí s odlišnou barvou kůže na smrt do vyhlazovacího tábora.

Proboha, neměli bychom snad takovéto místo uchovávat v trvalé památce?



**Přemysl Veverka**  
Spisovatel, spolupracovník Památníku Lidice.

## Úředník je tu pro lidi, ne naopak



Mám dvě děti a jako každá matka si přeju, aby byly zdravé a šťastné. Dále, aby se lidé k sobě navzá-

jem chovali bez závisti, ubližování a nadávek, ale to je asi zatím nesplnitelné.

Letos nastoupí má dcera do první třídy. Moc se na to těším, ale zároveň z toho mám strach. Doufám, že se jí tam bude líbit. Zjistila jsem, že někteří úředníci nejsou dobře informovaní o různých typech zdravotního postižení. Nevím, podle čeho usoudí, zda má klient nárok na nějakou zdravotní pomůcku, když o jeho zdravotním problému skoro nic neví.

Doufám, že se to brzy zlepší a že úředníci budou také mít lepší přístup k lidem. Ne že bych s tím sama měla problém, ale dokážu se vcítit

do lidí, kteří nemají až tak dobrou vyřídku.

Z jednoho ne moc dobrého vyřizování na úřadě, s neochotnou a netrpělivou úřednicí, si může člověk odnést pocit, že je méněcenný. A bude se děsit dne, kdy ho něco donutí jít na úřad. Ještě pořád občas narazíme na úředníka, který s lidmi mluví povyšně.

Třeba se to letos změní tím, že dostanou mimo povinného školení i povinnou lekci slušného chování.

**Laila Žigová**  
Přispěvatelka romského časopisu Kereka z Valašského Meziříčí (www.darcr.cz).

## Co očekáváte od roku 2010?

## Nové ministerstvo pro menšiny

Chci věřit, že po parlamentních volbách budou podniknuty kroky prostřednictvím změny kompetenčního zákona k vytvoření ministerstva pro lidská práva a menšiny. A to jako samostatného úřadu s vlastní rozpočtovou kapitolou, což zlepší jeho akceschopnost. Chci věřit, že v nastávajícím školním roce dojde k ráznému zamezení diskriminace romských žáků v základních školách. A že se změna v dané oblasti stane jedním z pilířů skutečné integrační, primárně nesegregační politiky. Chci věřit, že se objeví poli-

tik, který bude schopen racionálně, přesvědčivě a v souvislostech argumentovat, a přispěje tím k proměňování postojevého klimatu ve vztahu k romské menšině.

Pokud se – přinejmenším – výše uvedené nestane, lze v době trvající ekonomické stagnace předpovědět prohlubující se marginalizaci většiny romských občanů s otřesnými důsledky pro jednotlivce, romskou menšinu i celou společnost.

**Jan Stejskal**  
Právník, působí ve sdružení Z vůle práva (www.zvuleprava.cz).



## Větší důraz na vzdělání potomků

Očekávání od roku 2010? Na prvním místě zlepšení finanční situace státu, zmírnění krize a větší klid na duši pro všechny lidi. Obzvláště pak pro ty průměrné a nejvíce pro podprůměrné. S tím souvisí spousta problémů. Já mám největší zkušenosti z romských komunit.

Byl bych rád, kdyby se jednou provždy upravil exekuční zákon tak, aby mafiánští exekutoři nedostali šanci. Prostě aby i oni byli za pochybení sankcionováni, tak aby si museli dávat velký pozor a uvědomovali si, že přeci jenom pracují s lidmi. Dofašením záležitostí pietních míst v Letech, ale i jiných, by Romové konečně mohli pocítit, že



stát si uvědomuje utrpení Romů za války. A že kdyby tato válka skončila prohrou, tak dnes tady Romo-

vé vůbec nejsou. Dál bych očekával opravdové odškodnění sterilizovaných romských žen z éry bývalého režimu.

U samotných Romů bych si pak přál, aby více dbali u svých dětí na nutnost vzdělanosti a vytvářeli jim co nejlepší podmínky ke studiu. A studenti aby vystupovali jako Romové a motivovali tak další a další. Přál bych si taky pro všechny lidi mír, klid a takovou vládu, která bude opravdu stát za lidem a ne jen za svým prospěchem.

**Emil Voráč**  
Předseda sdružení Khamoro – Romské integrační centrum Chodov (www.khamoro-chodov.cz).

# Vystupovat proti populistům

Také letos bude v sociálně nejhroženějších lokalitách, kde žijí především Romové, působit Agentura pro sociální začleňování, prosazena Stranou zelených. Věřím, že za její pomoci se bude dařit postupná integrace Romů a Romek do společnosti a že se obrousí ostré hrany mezi komunitou menšinovou a většinou.

Existující konflikt je mimo jiné živnou půdou pro nárůst pravického extremismu a populismu, který šíří nenávisť a nesnášenlivost. Jeho důsledky jsme zažili v otřeseném a ohavném případě malé Natálky. Vystupovat proti neonacistům

i „pouhým“ populistům, kteří se jistě před květnovými volbami budou snažit lacinou rétorikou získat hlasy veřejnosti, je třeba neúnavně a na všech úrovních – je to úkol pro celou slušnou společnost a každého jednotlivce. Příkladem nám budiž nedávný živý řetěz v Drážďanech, který neonacistům znemožnil projít městem.

Co se týče mně osobně, přeji si, aby mé tři děti vyrůstaly v ovzduší lásky a respektu a totéž přeji všem dětem všude na světě.

A jak vidím rok 2010 reálně? Věřím, že se mým přáním alespoň přiblíží.



**Kateřina Jacques**  
Poslankyně Parlamentu ČR.



**Jiřina Somsiová**

Vede pobočku SRNM v Olomouci.

Přála bych si především, aby bylo víc pracovních míst, víc studentů a vzdělaných lidí. Dále aby Romové konečně pochopili, že je lépe pracovat, najít si práci ať už jakoukoliv. Mnoho Romů nemůže platit nájem, ničí je exekutoři. Romové, neberte si zbytečné pújčky, to vás i vaše děcka ničí.

**Klára Samková-Veselá**

Právníčka ([www.lawyers.cz](http://www.lawyers.cz))

Lépe neočekávat. Nevidím nikde světélko na konci tunelu.



**Jozef Holec**

Koordinátor pro národnostní menšiny v Libereckém kraji.

Čekám, že tento rok snad otevře oči samosprávám. Snad uvidí ty možnosti finanční podpory ze strany Evropských sociálních fondů. Očekávám, že snaha o systémové řešení problematiky romské menšiny bude samozřejmostí nás všech, zejména politiků. Že bude přijata Strategie boje proti sociálnímu vyloučení autorů Dr. Ivana Gabala a Ing. Petra Víška.

(pp)

**Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?**

**Ozvěte se na [pecinkapavel@seznam.cz](mailto:pecinkapavel@seznam.cz)**

**nebo [rhngos@volny.cz](mailto:rhngos@volny.cz).**

## Potlesk pro Helenu z Respektu



Momentálně mě naplňuje naděje, že se letos objeví víc zajímavých, dobře integrovaných Romů, kteří se odváží vystoupit z masy české střední třídy a přihlásí se k Romům.

Inspiroval mě k tomu rozhovor s Helenou Krobotovou v minulém 6. čísle Respektu. Nikdo ji nepřemlouval a netahal za uši jako králíka z klobouku. Sama Respektu poslala článek do rubriky Jeden den, a protože její osud romské poradkyně – cestovatelky – řidičky kamionu – lesby – a nově také obyvatelky Kanady redakci zaujal, uděla-

la s ní hlavní rozhovor. Považuji za nesmírně důležité, aby obraz Romů deformovaný laciným snímáním ghett a holobytů vyrovnávaly romské osobnosti s morální integritou, které požívají úcty v řadách majorit. Od Romů to chce trochu odvahy, ale ten risk nám všem přinese plnohodnotnější obraz o světě. Takže v roce 2010 se těším na další „objevy“, jako je Helena Krobotová.

**Karolína Ryvolová**

Učí angličtinu a anglosaskou literaturu, spravuje romskou sekci na [www.iliteratura.cz](http://www.iliteratura.cz).

## Na magistrátu o budoucnosti muzea



**BRNO** – Na brněnském magistrátu se 8. prosince 2009 uskutečnilo jednání ohledně převodu budovy Muzea romské kultury do vlastnictví MRK.

Zprava ministr kultury Václav Ridelbauch, primátor Roman Onderka a Jana Horváthová, ředitelka MRK.  
**Text a foto: MRK, Lucie Matějková**

## Sbohem, Vašku...

Krátce před Vánocemi měl Václav Kotlár svůj druhý infarkt. Selhávaly mu ledviny a srdce už nevydrželo. Rodák z Litomyšle zemřel ve Fakultní nemocnici v Olomouci v 51 letech. Jeho smrtí skončila životní dráha jedné z výrazných romských osobností této země.

Tatínek Vaška pocházel z obce u Nových Zámek, kde před válkou ještě pracoval a handloval s koňmi. Maminka – pocházející taktéž z jižního Slovenska – se starala o domácnost.

Václav, jeden z jedenácti dětí svých rodičů, dosáhl středního odborného vzdělání. Po úspěšném ukončení ekonomky pracoval v továrně Vertex na výrobu skelných vláken v Litomyšli jako dělník. Po roce 1989 založil se svými bratry firmu na chemické odstraňování vodního kamene z tepelných zařízení. V moderní společnosti tedy navázal na staletou tradici romských kotlárů.

Sám ve firmě pracoval v letech 1993 až 1997. Již tehdy také podnikal v oblasti pohostinství, což mu vydrželo až do smrti. S manželkou otevřel v centru Svitav hospodu, která se brzo stala druhým domovem pro místní mládež. Od roku 1998 pokračoval v působení v oblasti čištění tepelných zařízení – nyní už v rámci sdružení Chemapeva – až do roku 2006, kdy se mu výrazně zhoršil zrak kvůli cukrovce.

Kotlárův syn vystudoval na Policejní akademii v Praze obor právního zaměření. Dnes učí v hodnosti kapitána na Vyšší policejní škole nově nastupující policisty. Zároveň si dodělává doktorát z práva a studuje i teologii.

Dcera vystudovala Střední zdravotnickou školu ve Svitavách a následně pokračovala ve studiu na Vyšší odborné škole v Praze v oboru nutričního terapeuta jako diplomovaná specialista. Svou absolventskou práci věnovala právě onemocněním diabetem. Během studií vypomáhala v rodinné hospodě, kde si její otec dával velký pozor na to, aby si vybrala správného životního partnera. I proto jí dlouho trvalo, než se konečně rozhodla založit rodinu.

Když se Vaškovi narodila vnučka, už jí pořádně neviděl, protože se mu hodně zhoršil zrak. To mu ale vůbec nezkazilo ohromnou radost z toho, že se konečně stal dědečkem.

Václav Kotlár léta působil jako neplacený „romský poradce“ ve své rodné straně v KDU-ČSL. V prvních letech nového milénia byl krajským zastupitelem za ni a za Kolicí pro pardubický kraj. V těchto letech působil též jako člen vládní Rady pro záležitosti Romů. Na něj se obraceli lidé z různých koutů republiky (ať už Romové či neromové) a žádali jej o pomoc, například v souvislosti s postupem městské-

ho úřadu vůči romské komunitě. Vždy se domlouval s oběma stranami a snažil se urovnat vzájemné vztahy.

Důležitou roli sehrál zejména v kontaktu se svitavskými úřady při objasňování vraždy svitavského Roma Oty Absolona. Krátce po smrti tohoto otce dvou dětí mi zavolal, abych přijel a sehnal pro rodinu zavražděného právní pomoc. Když jsem dorazil, v jeho hospo-



dě už čekaly desítky svitavských Romů včetně očitých svědků zákeřného činu. Na místě byli i členové slavné romské kapely Točkolotoč ze Svitav. Domluvili jsme společný postup, vdova podepsala zmocnění pro Jakuba Poláka, známého bojovníka za lidská práva, který pak rodinu zastupoval před soudem. I díky jeho snahám byl pak mladý neonacista Vlastimil

Pechanec odsouzen za rasistickou vraždu ke dlouholetému vězení – přes počáteční snahy místních policistů zahrát případ do autu.

Když v následujících letech probíhaly pochody neonacistů ve Svitavách na protest proti odsouzení údajně nevinného Pechance, Václav Kotlár spolupracoval s tamní městskou i státní policií, aby nedocházelo ke konfliktům s Romy. Nikdo z nich samozřejmě nemohl pochopit, proč se něco takového vůbec dovoluje.

Po neonacistickém pokusu o pogrom na Romech v severočeském Litvínově, v listopadu roku 2008, podporoval Vašek vládní návrh na zákaz Dělnické strany: „Naháváme si, že to nejsou neonacisté a fašisté, i když je to jasné a zřetelné. Pouze si přeplepí znaky páskami,“ řekl tehdy Svitavskému deníku. Chování Dělnické strany v Litvínově přerostlo podle Václava Kotlára únosnou mez: „Evropa jen naivně přihlíží, jak určitá skupina lidí uzmulá svévolně moc. Instituce by měly konat.“ Následující soudní zamítnutí návrhu zákazu ho ještě víc zneklidnilo.

Romy vždy upozorňoval na to, že pokud chtějí uspět v současné společnosti, musí se vzdělávat. Komunikoval se starosty měst a obcí, dokonce i se členy vlády, a prosazoval státní podporu pro vzdělávání Romů. Přesto byl ale uznáván i mezi olašskými Romy jako pro-

středník v jednání s okolním světem.

Jako praktikující katolický křesťan měl živou víru a nikoliv jen tradiční. Každou neděli a o velkých svátcích během roku chodil pravidelně do kostela na mši svatou. Rád se modlil a povzbuzoval Romy také ve víře v Boha. V září loňského roku se zúčastnil i návštěvy papeže ve Staré Boleslavi. Jeho činnosti v církvi odpovídal i důstojný křesťanský pohřeb, kterého se zúčastnilo šest kněží. Mezi nimi nechyběl ani známý jezuitský kněz P. František Lízna.

Naposled jsem Vaška navštívil v jeho hospodě vloni v listopadu. I když se jí říkalo „čajovna“, měla nejlepší kávu v širokém okolí. Na cestě do Svitav jsem se na ni vždy těšil. Moc se zajímal o zdravotní stav malé Natálky, která se stala v dubnu loňského roku hlavní obětí žhářského útoku ve slezském Vítkově. Vyptával se mne i na vývoj zoufalého boje Čeňka Růžičky za důstojný památník romským obětem nacistického tábora v Letech u Písku. „Jak to v této zemi půjde s Romy dál?“ ptal se mě často. Nedokázal jsem v něm vzbudit velké naděje.

Nejsem ten, který by byl hoden Vaškovi napsat nekrolog. Jeho zásluhy si však zaslouží, abychom na ně jen tak nezapomněli.

Áš Dejvlesa phrala.

**Markus Pape**

## co na to naši čtenáři?

Všimněte si, že tenkrát při první SuperStar v Česku, v pozdních kolech, vypadla ta blondýna romského původu. Zapomněl jsem bohužel jméno, ale byla jasně lepší než Aneta Langerová. V poslední SuperStar vypadly dvě hvězdy, bohužel pro ně, romského původu, výjimečně krásná Bagárová, a také Bendik. Tak si to přáli diváci. Tipoval jsem si poslední dva, kteří zůstanou – Slovenku Starou a Čecha Chodúra.

**Bohumil Řeřicha, Lubenec**

Nevím, co zmůžete po Brně s tou osvětou a rozdáváním Romano hangos, když pak nasedne takhle o sobotě večer do autobusu č. 52 mezi Pisárkama a Mendlákem napomádovaný příslušník romského etnika a naprosto bezostyšně a bezohledně osolí na plnej výkon reproduktorem diskotékovou hudbu. Lepší způsob, jak si všech třicet lidí v buse potvrdilo své „předsudky“, fakt neznám...

**Pavel G., Brno**

**BRNO** – Na téma Romské dítě v neromské rodině hovořila loni 18. prosince v MRK psycholožka Martina Vančáková. Přednáška z cyklu Kdo jsou Romové? se týkala umístování romských dětí do náhradní rodinné péče, zvláštností při výchově dětí jiného etnika, přístupu pěstounů, služeb pro náhradní rodiny s romskými dětmi atd. Vančáková, která vede projekt Naše romské dítě, je zároveň romistka a má v pěstounské péči dvě děti, (martina.vancakova@gmail.com, tel.: 737 857 311).

(lg)

## Romové v Čechách před sto lety



Zveřejňujeme snímky neznámých autorů z roku 1908 z oblasti Rožmitálu zachycující cikánskou rodinu (1), Romy živící se jako cvočkaři v Nepomuku (2) a jako výrobci dřevěného uhlí (3). Originál je uložen v Městském muzeu Rožmitál pod Třemšínem. (red)

## Dáme či nedáme?

Vidíme je všude kolem nás. Potulují se po ulicích, v parku, stávají u obchodních domů, na nádraží...

Někdy z nich máme strach, jindy se na ně díváme skrz prsty. Asi každý z nás se setkal s tím, že nás požádali o nějaké peníze. Každý se zachová jinak. Někdo se nad nimi slituje, jiný řekne, že nebude podporovat bezdomovce.

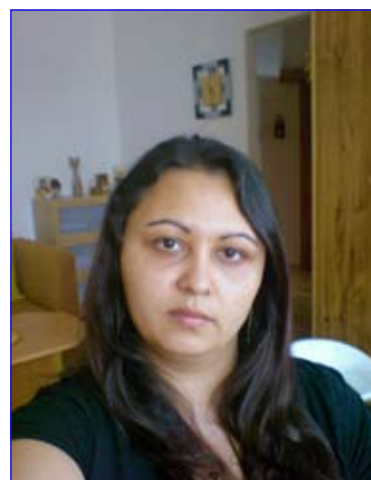
Měli bychom se pozastavit nad tím, že ne každý z nich se do takové situace dostal vlastní vinou.

„Přišel jsem o práci a nemohl jsem finančně zajistit svou rodinu. Manželka mě nakonec vyhodila z domu. Neměl jsem kam jít, neměl jsem peníze, spadl jsem až na samé dno. Práci jsem si hledal, ale marně. Práce je málo. Stal se ze mě bezdomovec.“

Mnoho lidí se do téhle situace dostane proto, že žili ne moc dobrým způsobem života. Pokud někdo neplatí nájem, své peníze utrácí za nepotřebné věci (alkohol, drogy, automaty), potom lehce ztratí střechu nad hlavou a rodina se od něj distancuje. My od pohledu samozřejmě nepoznáme, zda ten či onen je bez domova vlastní vinou, nebo zda do toho spadl shodou okolností.

Spousta lidí jim na požádání o peníze nevyhoví z takového důvodu, že by si stejně koupili alkohol. Žel, je to pravda. Ale když se zamyslíme nad tím, co všechno ztratili (pokud žili plnohodnotný život), není divu, že se opřeli o alkohol. Pomáhá jim to zapomenout. Nechci jejich pití omlouvat, ale bez podpory blízkých a přátel se těmto lidem těžce hledá cesta zpět.

Pokud nás bezdomovec požádá o peníze (často říkají, že na jídlo), můžeme to vyřešit tak, že jim jídlo koupíme. Tomuto člověku se možná až tak nezavděčíme, možná chtěl peníze opravdu na alkohol, ale my



si budeme jistí, že jsme mu opravdu pomohli.

Setkala jsem se s jednou ženou, která byla evidentně bez domova. Potřebovala jsem před obchodem pomoci a ona byla okamžitě u mě. Pomohla mi. Dokonce se nabídla, že mi vytáhne z vozíku minci. Tu si hned dala do kapsy a řekla: „To si nechám.“ Neměla jsem jí to za zlé, spíše mi to přišlo k smíchu. Pomohla mi s nákupem až do auta a cestou jsme si mohly povídat. Poznala jsem, že je docela chytrá. Mluvila rozumně. Bylo mi jí líto. Než jsem si stačila sednout do auta, zeptala se mě, jestli bych jí nedala ještě nějaké drobné. Dala jsem jí je. A bylo mi dobře. Ta paní byla příjemná, dokonce mi pomohla. A to, že to udělala zistně, mi vůbec nevadilo.

Je to opravdu na každém z nás. Zda jim dáme peníze nebo ne. Napadá mě, že mají trochu podobnou situaci jako my, Romové: taky se na nás někteří lidé dívají špatně, nadávají na nás. Ti, kteří se ocitli bez domova, se možná cítí jako my.

Někdo si pomyslí, že je to pravda, jiný si řekne, že to je hloupost. Každý jsme jiný.

**Laila Žigová**

## Daha či na daha?

Dikhas len pal dojekh sera. Phirkeren pal o ulfici, hine andro parkos, terđuvan paš o skl'epi, paš o štaciji...

Varekana lendar daras, varekana pre lende dikhas jekha jakhaha. Talam sako amendar pes arakh'la oleha, kaj amendar kamenas varesave love. Sako kerela vareso inakšeder. Varekaske perela phares, aver phenla, kaj na davkerla o love le bikherutnes.

Šaj a'e duminas pal oda, hoj na sako lendar pes chud'la andre kadi situacija peskra došaha.

„Chide man andal e bu'i u našti davkeravas o love la romňake, chavenge. Pro agor man e romňi chida andal o kher. Na has man kaj te džal, na has man love, pejlom džike phuv. E bu'i peske arakh'vom, a'e našti arakh'vom. Hin čino bu'i. Ach'ila mandar bikherutno.“

But nipi pes andre kada nalačhipen chuden avka, hoj na dživenas avka, sar pes majinel te dživel. Te vareko na poťinel vaš o kher, peskre love del odoj, kaj na mušinel (o pa'lenki, o drogi, automati), ta

pa'is lokhes našavela o kher u e famil'ija len na kamel.

Amen našti ča jakhaha prindžaras, te kada, či oda, hin bijal o kher perdal peskri doš, abo hin bijal o kher perdal vareso aver.

But džene lenge na den o love vaš oda, kaj peske ole lovendor cinena e pa'lenka. Oda čačipen. A'e te peske das pre god'i, so jon savoro našade (te dživenas lačhes),

ta našti pes čudal'inas, kaj pes thode pro pijiben. Oda lenge šegitinel, kaj te zabisteren. Na kamav lengro pijiben te prebačinel, a'e te len na ispidel upre e famil'ija, o barata, ta phares arakhen o drom pale.

Te amendar o bikherutno kamel love (phenkeren, hoj pro chaben), ta šaj oda keras avka, hoj lenge o chaben cinas. Ole manušeke talam na keraha ajso pa'ikeriben, bo šaj kamelas o love čačes pre odi pa'lenka, a'e amen džanaha mištes, hoj lenge šegitind'am.

Dikh'om pes jekha džuv'aha, so elas bikherutni. Kampelas mange anglal e skl'epa te šegitinel u joj

has maj paš ma. Šegitind'a mange. The phend'a, hoj mange cirde-la avri o love, so diňom andro vozikos. A'e maj tho'da ole love andre žeba u phenel mange: „Oda peske mukhav.“ Na somas pre late vaš oda džungal'i, pherasutno mange av'as. Šegitind'a mange le taškenca dži kijo motoris u sar džahas, ta šaj peha vakerahas. Prindžard'om, hoj hiňi god'aver. Vakerlas lačhes. Has mange pharo pal late. Angloda sar beš'om andro motoris, phuč'la, či la na dava mek varesave love. Diňom la. U has mange lačhes. Odi džuv'li has milo, the šegitind'a mange. Kaj lakero šegitiben has perdal o love, oda mange has jekh.

Čačes oda perel pre sakoneste. Či daha len o love abo na. Mek mange phenav, hoj len hin tiž ajsi situacija sar amen, le Romen, tiž pre amen varesave nipi dikhen nalačhes, rakinen pre amende. Ole, so ačhile bijo kher, pes šaj šunen sar amen.

Vareko peske phenla, hoj kada calo čačipen, aver phenla, hoj dili-ňipen. Sako sam aver.

**Laila Žigová**

## K. Laurenčíková: Přeseknout...

Dokončení ze str. 1  
péče o děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí z května 2008 nás posune dopředu.

**Z jakých informací a údajů jste při vytváření koncepce především vycházeli?**

Od září 2008 do března 2009 vznikly dvě zásadní studie. Za prvé Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žáků a žáků základních škol v okolí vyloučených romských lokalit, kterou zpracovala společnost GAC. Za druhé je to Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, kterou zpracoval Člověk v tísni. Také pracujeme s rozsudky Evropského soudu pro lidská práva.

**Můžete zmínit další aktivity, které ministerstvo školství pro vzdělávání Romů vyvíjí?**

Z výše uvedených studií vyplývá, že účinný nástroj při vzdělávání sociokulturně znevýhodněných žáků je pozice asistenta pedagoga. MŠMT v roce 2009 finančně podpořilo 400 asistentů pedagoga pro sociálně znevýhodněné žáky v celkové výši 75 mil. Kč. Tady bych ráda upozornila, že jsou financováni i asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením, ovšem z jiných zdrojů MŠMT. Toto je málo známé, a často se to zaměňuje.

Financujeme i další programy, jako například Program na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, který jsme v roce 2009 podpořili částkou ve výši 10 milionů, nebo Program na podporu vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, žáků a studentů v roce 2009, který jsme financovali částkou 15 milionů. Dobré je, že díky tomu například minimálně 1500 dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí pokračuje každý rok ve svém vzdělávání na středoškolské úrovni.

*Ptala se Michaela Horáková*

**Diskuse – kniha návštěv**

[www.srnm.cz/cz/guestbook.htm](http://www.srnm.cz/cz/guestbook.htm)

## Co s ubytovnou Kovák v Liberci?

„Tak ti zavřeli hotel, kámo.“ Timto způsobem si koncem roku 2009 předávali informace o zavření ubytovny Kovák v Chrastavě pracovníci v jedné liberecké firmě při předávání směny. Cikánský mladík patrně dojíždí do zaměstnání ze směru od Hrádku nad Nisou nebo pochází přímo z Chrastavy. Evidentně ale nevěděl, o čem je řeč. Žije si svůj život.

Ubytovnu pro sociálně slabé obyvatele Chrastavy Kovák údajně zavřela hygiena z důvodu dlouhodobého znečištění říčky Jeřice a nepříznivých hygienických podmínek. O Kováku se popsalo dost papíru, na údajnou pomoc jejím obyvatelům prostřednictvím nevládek padly a padají milionové dotace z nejrůznějších zdrojů. Každopádně objekt nelze přehlédnout, sjíždíte-li od Liberce do Chrastavy nebo jedete k výjezdu na Hrádek nad Nisou. Nezaměstnanost, chudoba, kriminalita, nespokojenost místních obyvatel zde stojí denně proti sobě. Kdo za to může? Jde jen o důsledek nezaměstnanosti, nízké úrovně vzdělání, chudoby, absence etiky, výchovy? Na nápravu toho ovšem stát a EU vyčleňují dost peněz. Prostřednictvím hodnocení a vyjádření „odborných pracovníků“ jsou pak přidělovány do potřebných oblastí.

Liberecký kraj v Radě vlády pro záležitosti romské komunity střídavě zastupují Anna Cínová, Miroslav Kotlár a Jozef Holec. „Romská agentura“, která zde měla vzniknout na popud Džamily Stehlikové, na Liberecku prý nebyla potřeba. A tak tu vládne nad řešením romské otázky Krajský úřad Libereckého kraje (KÚ LK) v čele s Ludmilou Šlechtovou, vedoucí odboru sociálních věcí a krajským koordinátorem Jozefem Holkem. Oni mají moc hodnotit stav, vyjadřovat se k podporám organizací, které budou pro Romy na Liberecku působit. A tak



tu máme Liberecké romské sdružení a Člověka v tísní, jiné romské organizace šanci nemají. Řadu let oběma organizacemi protékají milionové částky na terénní sociální práce, pomáhají stále dokola s vyřizováním dokladů, v kolonkách podpořených osob vykazují poskytnutou pomoc tisícům občanů, nesmyslná to čísla.

Jací lidé mohou ale vykonávat terénní práce? Často Cikáni s pěti třídami základní školy. Na střední sociální škole Emila Ščuky si ale mohli udělat maturitu. Podotýkám, že i ti, kteří absolvovali zvláštní školy. Jakou pomoc lze odtud očekávat, jaké zkušenosti? Jde o výsměch všem slušným lidem, Čechům i Cikánům.

Nedávno proběhla v Liberci již II. mezinárodní konference, kterou pořádalo Liberecké romské sdružení. Prezentovali se mudrci z nejrůz-

nějších oborů, koutů republiky a zahraničí, slovo měl i krajský koordinátor Jozef Holec. Popili kávu, napapali se. Kolik asi stálo toto zbytečné tlachání? Občanům kraje nic opět nepřinese, potřebným Cikánům už vůbec nic, jen odbor sociálních věcí a národnostních menšin KÚ LK a podpořené organizace posílily svoji důležitost a potřásly si rukama, jak se jim na chudobě dobře profituje, jak se průběžně zbavují konkurence a vytváří chaos, jak se jim dobře žije díky tomu, že se málokdo v této problematice dokáže orientovat.

Dušan Kotlár  
Hudebník, Liberec.

Otiskneme  
samozřejmě  
i názory protistrany.

## Za normalizace ve stavební partě s Edou, Tiborem a Tonou

Bylo po roce 1968, husákovská normalizace se rozjela naplno. Chvilí mi trvalo, než jsem pochopil, že režimní uzávěra je takřka neprostupná a nemá smysl pokoušet se o jiné než manuální zaměstnání. Nakonec jsem byl hrdý na to, že se užívím rukama, byť jsem neměl žádnou řemeslnou kvalifikaci. Chvilí jsem pracoval u lešenařů, protože jsem si naivně myslel, že mi bude dobře aspoň trochu nad zemí... I když jsem byl varován, že lešenařina je možná větší dřina (a tenkrát asi byla) než horničina, poradit jsem si nedal. Za čtyři měsíce z toho byl zánět šlach na pravé ruce od manipulace s ráčnou a bolavá záda od nošení dřevěných podlážek (byly až čtyři najednou) a lešenařských trubek (u šestimetrových to bývaly dvě). Musel jsem toho nechat, byť například pohled na Prahu z úrovně věží kostela sv. Ludmily na Vinohradech byl pro oko potěšující.

Nastoupil jsem u podniku Konstruktiva, konkrétně u závodu, který v Praze-Ďáblicích stavěl vězňové domy. Na našem staveništi, kromě dělníků od nejrůznějších subdodavatelů, pracovaly dvě party. Jedna bílá, která jako celek přecházela ze stavby na stavbu, a jedna černá, tedy



cikánská, částečně se proměňující. Za obzvláštní poctu si dodnes považuji, když si obě party, každá jednotlivě, o mne řekly. Ovšem nabyté sebevědomí mi tenkrát rychle opadlo, když mne jeden člen – teď musím říci té romské party, takto oslovil: „Pane inženýre, vy ale nejste stavař!“ A já si do té chvíle myslel, jak jsem zapadl. Rozdíl mezi námi spočíval v tom, že tento celý život těžce pracující člověk měl fortel, jenže já bohužel ne. Navíc on uměl zhrubými prsty na housle po paměti zahrát i „Behetlema“ (Beethovena), zatímco já jsem housle v rukou nikdy neměl.

Pracoval jsem střídavě v obou partách, jak bylo potřeba, a až do datečně jsem si uvědomil, že mistrova výzva „pane Titzl, vezměte si řemeslo (kolečko, krumpáč, lopatu) a pojďte“ byla tak trochu milosrdná, protože na některé práce jsem prostě fyzicky nestačil. Když ale nebylo zbylí, tak ne bílá, ale černá parta mne nenechala sedřít a já na její členy dodnes vděčně vzpomínám. Bohužel dva z nich už nežijí a ti, co žijí, jsou povětšinou v Lučenci a pokud vím, nemají to nijak snadné.

Tyto mé tehdejší kolegy tmavší pleti charakterizovalo ještě něco. Měli smysl pro humor! Sice byl obhroublý, ale nikdy sprostý a – vždycky chápatel, neboť byl ze života. Chtělo by se napsat aspoň něco z toho, co jsme společně navymýšleli. Do seriózního časopisu by se to ale moc nehodilo.

A tak aspoň Edo, Tibore, Tono a Vám ostatním přeji i po letech všechno dobré a k tomu kus nefalšované radosti, jakou jsme tenkrát přes všechny potíže zažívali. Váš „pán Titzl“.

Boris Titzl

Vyučuje speciální pedagogiku na univerzitě v Hradci Králové.

## Izrael a my, letos s Wernerem Oderem

BRNO – Přednášky z cyklu Izrael a my se v Brně konají každoročně. Letos to bylo v neděli 31. ledna. Pořádala ji Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém, česká pobočka Brno, ve spolupráci s Židovskou obcí Brno.

Zúčastnil se náměstek primátora a jiní představitelé města a vysokých škol. Tentokrát měla být akce zaměřena na osudy lidí. Přednášela, jako obvykle, Jana Hybášková, nyní předsedkyně Evropské demokratické strany a Pavel Fried, předseda Židovské obce v Brně. Třetím přednášejícím byl Werner Oder, starší člověk, podle svého tvrzení syn nacisty, který pronásledoval a zabíjel Židy. Oder je duchovní, který bojuje proti rasismu. Když se ho ptali, co jej přivedlo k takovému postoji, odpovídal, že osvícení boží. Vzpomínal na své dětství v aktivní nacistické rodině jako na něco zlého.

Paní Hybášková se zaměřila na potřebu demokracie a také na zločiny komunismu. To druhé mimo program posunulo i diskusi. Referát pana Frieda se týkal jeho přežití v Terezíně a zavraždění mnoha členů jeho rodiny a příbuzných. Diskuse se osudů lidí týkala jen málo, kromě vystoupení Anny Hanusové. Ta přežila s několika vrstevnicemi Terezín a vydala o tom krásnou knihu. Nyní navštěvuje školy a jiná shromáždění a ukazuje na svých zážitcích zřetelnost hitlerovského režimu zejména mládeži.

V diskusi převažovaly protikomunistické projevy a ve dvou příspěvcích o potírání rasismu u nás

v současnosti se konstatovalo, že se proti němu zakročit musí, ale možnosti jsou omezené zákonem.

Škoda, že to množství lidí, které naplnilo velký sál Břetislava Bakaly, se nedozvědělo víc o osudech a práci lidí, kteří vedle paní Hanusové pochopili, jak nesmírně důležitá je výchova proti každému druhu rasismu. Není nic důležitějšího a účinnějšího než zločinům rasistické nenávisti předcházet a od dětství všemi prostředky a všude vychovávat k účtě a chápaní našich bližních, byť jsou odlišní. Nejen ojedinělými přednáškami té hrstky přeživších, kterým je dnes kolem 80 let, ale výchovou ve školách, v programech televize, novinách, rozhlasu, literatuře.

Takto ovlivňovat mínění všech, aby i hluboko do soukromí každé rodiny pronikl odpor proti rozlišování lidí na „lepší“ a „horší“ podle národnosti, náboženství, zkrátka podle jinakosti.

Eva Dobšíková



## Pedagožka Helena Balabánová o náročné výchově romských dětí

Romské muzeum v Brně pořádá vzdělávací akce. Mimo jiné cyklus přednášek Kdo jsou Romové. Několikrát ročně sem přijíždí z Ostravy přednášet a diskutovat Helena Balabánová. Založila tam základní školu Přemysla Pittera, v níž uskutěčovala se svými spolupracovníky svůj cíl: aby každé romské dítě bylo pochopeno a vzděláváno s porozuměním pro své zvláštnosti, které je znevýhodňují v české majoritní škole. Aby se romské děti nepřesunovaly do „speciálních“, dříve se říkalo „zvláštních“ škol, jestliže tam podle svých skutečných schopností nepatří. A takových je většina, jen jim je nutné rozumět a pomoci překonat znevýhodnění. To se paní Heleně a jejímu obětavému a nadšenému týmu dařilo. Romské mámy chodily rády do školy na návštěvu, o děti bylo postaráno i po vyučování, nalézaly ve škole druhý domov a možná i víc. Některé se dostaly na střední školu.

Paní Helena už tuto vynikající školu nevede. Pracuje v neziskových organizacích ve prospěch Romů i jiných lidí v těžké situaci, ale zůstala a jistě navždy zůstane vynikající pedagožkou Romů, jejich rádkyní a znalkyní.

Jak předcházet tomu, aby děti nebyly odkládány do jeslí a dětských domovů? Rodinná výchova i v takové rodině, která není zrovna ide-

ální, je pořád lepší. V domovech se nedostává dětem citového vztahu a porozumění jejich osobní individualitě. Je tam nyní, podle průzkumu paní Balabánové, kolem 17% romských dětí. Často mají jen minimální naději, že si je někdo osvojí. Nejlepší by byla adopce do romských rodin. Když si „bílé“ rodiny adoptují nebo vezmou do péče romské dítě, většinou chybují v tom, že je přizpůsobují „bílé“ kultuře a ani třeba neznamenají tu, ze které pochází. Proto, zejména v pubertě, taková výchova tak často ztroskotává. Většina dětí z domovů a mnohé i z převýchovy v majoritních rodinách pak v samostatném životě ztroskotává a ocitá se nakonec ve vězení. Bývají vykořeněny z vlastního, tedy romského prostředí, a když se tam chtějí vrátit, nejsou jim přijímány. Do majoritního prostředí se integrovat nedokážou.

Chcete-li adoptovat romské dítě, přiznejte mu jeho kořeny. Seznamte se co nejlépe se způsobem života, myšlením, postoji, zvyky, zkrátka s kulturou Romů. Počítejte s tím, že je romské dítě jiné a neobarvujte je „nabílo“. Nejlépe, když si najdete romské přátele. Přibližně tohle radí úspěšná učitelka a sociální pomocnice těch nejpotřebnějších, zejména Romů, Helena Balabánová.

Eva Dobšíková  
Bývalá učitelka.

S potěšením přetiskujeme informaci z místních brněnských novin Černovické střípky, týkající se naší dopisovatelky Dany Teinitzer: „Paní Čermáková z Bohunic, která ztratila 7. 1. na ulici Řehořově velkou finanční hotovost, děkuje touto cestou paní Daně Teinitzer, která věnovala nemalé úsilí k vyhledání poškozené a následně celou částku vrátila.“ (kh)

## Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,

fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

**MUZEUM  
ROMSKÉ  
KULTURY**

### Program na březen 2010

7. 3. neděle

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Muzeum romské kultury v březnu zahajuje pravidelné nedělní programy pro rodiny s dětmi. Tyto dílny jsou pro účastníky zdarma.

#### Výstavy:

**Svaz Cikánů-Romů 1968–1973. Z historie první romské organizace.** • Výstava potrvá do 21. 3. 2010.

Autorská výstava z muzejního fondu písemného materiálu při příležitosti 40. výročí založení Svazu Cikánů-Romů. Popisuje činnost organizace, která od svého založení v roce 1968 usilovala o uchování romské svébytnosti. Snažila se dosáhnout zastoupení Romů v oblasti politické, kulturní i sociální. Na mezinárodní úrovni se Romové z Československa aktivně podíleli na ustavení Mezinárodní romské unie. S postupující normalizací byl Svaz v roce 1973 zásahem státu zrušen.

#### Doprovodná akce:

10. 3. od 16<sup>30</sup>

Komentovaná prohlídka s kurátory výstavy Svaz Cikánů-Romů 1969–1973.

#### Paramisa.

**Sintové a Romové ve fotografiích Rogiera Fokkeho.** • Výstava je prodloužena do 23. 3. 2010. •

Nizozemský fotograf Rogier Fokke se už mnoho let zabývá portrétováním Sintů a Romů z různých zemí Evropy. Za pohledem každého zobrazeného člověka se skrývá osobní příběh, který často vypráví o vyloučení, pronásledování či útěku. Na výstavě bude se shlédnutí reprezentativní výběr z této série.



#### Akce:

**Pietní akt v prostorách stálé expozice muzea.** • 8. 3. Začátek ve 14<sup>00</sup>.

Připomenutí 67. výročí prvního hromadného transportu protektorátních Romů z Brna a dalších částí Moravy do koncentračního a vyhlazovacího tábora v Osvětimi.

**Týden proti rasismu 13.–21. 3.**

Cyklus přednášek pro školy i veřejnost.

Více na www.rommuz.cz

#### Přednáška:

**Metody práce s romskými dětmi – z cyklu Kdo jsou Romové?** • 23. 3. od 17<sup>30</sup>, vstup volný

Přednáší Mgr. Balabánová, vystoupení je určeno nejen pedagogickým pracovníkům.

#### Kurzy romštiny:

Od 1. 3. zahájení kurzů romštiny pro začátečníky a mírně pokročilé.

#### Nedělní dílny Muzea romské kultury:

Zveme všechny rodiče a děti. Čekají vás zajímavé hry a programy, ochutnáte romské jídlo, odnesete si vlastnoručně udělaný výrobek a děti dostanou malý dárek. Vstup je vždy volný a začínáme v 15<sup>00</sup>. Dílna pojme max. 25 účastníků, je proto lepší se přihlásit na lektor@rommuz.cz.

#### Program:

**Fotografická dílna Paramisa** • 7. 3.

Přijďte si vytvořit vlastní portrét a podělit se o své příběhy. Čekají vás zajímavé aktivity na výstavě Paramisa a návštěva našeho fotografického ateliéru. Program je určen pro děti od 4 let a jejich doprovod. Nedělní odpoledne vám zpřijemníme ochutnávkou romské kuchyně a děti dostanou malý dárek.

**Není muž nad kováře** • 11. 4.

Dílna o romských řemeslech.

**Luminita tančí** • 9. 5.

Dílna s romskými písničkami a tancem.

**Velké černé oči** • 30. 5. Výtvarná dílna s obrazy Míly Doležalové. Pro rodiče je připravena komentovaná prohlídka.

**Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou** • 20. 6. Romské hádanky, přísloví, příběhy.



## NEZVANÍ HOSTÉ

sborník textů pro města a obce, které se zamýšlejí nad možností aktivně bránit shromážděním z nenávisti



Publikace vznikla v rámci Kampaně proti rasismu 2009 z prostředků Úřadu vlády České republiky

Otevírací doba • po zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17<sup>15</sup> • so zavřeno • ne 10–17, poslední vstup 16<sup>15</sup>

### Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

#### PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: <input type="checkbox"/> hotově <input type="checkbox"/> bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: .....	<input type="checkbox"/> bankovním převodem na fakturu

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.  
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2009 činí 240 Kč.

### Romský časopis Kereka na stáncích

Dovolte mi, abych vás informovala o časopise Kereka. Vydává ho Demokratická aliance Romů ČR (www.darcr.cz) za podpory Ministerstva kultury ČR od roku 1997. Časopis plní funkci zábavnou, vzdělávací, poučnou a motivační. Může být také pomůckou pro učitele škol při výuce romských dětí a mládeže.

Kereka se neomezuje jen na romské etnikum, ale i ostatním dětem může být přínosem v pochopení mentality a způsobu života romské menšiny. Může sloužit jako pomůcka do hodin občanské nebo multikulturní výchovy. V Česku jde o jediné celostátní romské periodikum pro děti a mládež. Příloha Kerečka (osm barevných stran) je určena dětem ve věku od 10 let. Děti si ji mohou vyjmout a pracovat s ní odděleně od časopisu. Během roku se čtenáři dostane do rukou celkově jedenáct vydání, v prázdninových měsících obdrží dvojčíslo. Kvůli snadné dostupnosti je cena stanovena na 12 Kč.

Od února je Kereka k dispozici v novinových stáncích. Cena výtisku je 12 Kč, roční předplatné 140 Kč.

Příjem objednávek na tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160

e-mail: zakaznickecentrum@mediaservis.cz

Veronika Kačová, externí pracovnice a překladatelka Kereky

### Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00  
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz  
číslo účtu: 27-488570217/0100

